

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszafizetést
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A válság és a kész fizetések.

(K. Ö.) Akik a válságot a banküggyel kapcsolatosan akarják megoldani, azok azt mondják, hogy ha már nem lehet 1911-re az önálló magyar bankot felállítani, legalább kényszerítsük az Osztrák-Magyar Bankot arra, hogy a készfizetéseket azonnal felvegye. Ami annyit jelent, hogy a közös bank által kibocsájtott bankjegyek megszűnik a kényszerárfolyama és a bankjegy mindenkor azonnal aranyra beváltható.

Erre azért lenne szükségünk, hogy 1917-ig annyira megerősödjünk gazdaságilag, hogy akkor minden nehézség nélkül felállithassuk az önálló magyar bankot. Megszakadulunk Ausztria pénzügyi gyámkodásától, a nálunk szokásos kamatozási viszonyoknál fogva becsaljuk az idegen tőkét és cimleteink, járadékaink és ipari értékpapirjaink a pénzügyi világpiacot kereshetik fel. Szóval, ha meglesz a készpénzfizetés, megteremthetjük pénzügyi függetlenségünk alapját, melyre az önálló magyar bank felállitható.

Megvalljuk őszintén, hogy a készfizetéseknek ezek az előnyei elméletben, de hogy a gyakorlatban ezek a jóslatok mind be fognak-e válni, azt legalább is látnunk kell. Azzal, hogy a közösbank átmegy a

készfizetésre, egyszerre nem fog az a nagy változás beállni, mert a külföld a valuta rendezése óta, melylyel a fakultatív készfizetés járt, az osztrák-magyar bankot olybá veszi, mintha készfizető bank lenne. A pénzügyi krízis idejében jobban megtudta védeni aranyát, mint bármely más külföldi bank, sőt aranyat tudott kölcsönözni a külföldi bankoknak. Természetes folyamánya ez annak a körülménynek, hogy a közös bank nagyobb érc fedezettel rendelkezik, mint akár az angol bank, vagy a német birodalmi bank. Azt, hogy a külföldi cimleteinket, zálogleveleinket és járadékainkat csak mérsékelten vásárolja, első sorban nem a kötelező készfizetések hiányának, hanem annak a körülménynek kell tulajdonítanunk, hogy a külföld még nem viseltetik kellő bizalommal állam és magángazdaságunk szilárdsága iránt.

És valljuk meg, nem is igen törtük magunkat a külföld bizalma után. Nekünk elég volt, ha a Rothschild-csoport bizalmára érdemesített. Konverziók és kibocsájtások nélküle meg nem történtek, az az csakis övele. Szinte ez a pénzcsoport parancsolta ránk, hogy mikor csináljunk konverziót és mikor emissziót. És mi boldogok voltunk. A Rothschild-csoport pedig nemcsak fényes üzleteket

csinált, hanem elzárt bennünket a külföld előtt.

Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy ne csináljuk meg a készfizetést. Dehogyan is nem. Ha a készfizetés jó dolog és ha belőle gazdasági hasznunk van, meg kell csinálni. De a készfizetés nem elég, ha ezzel egyidejűleg nem csinálunk más pénzügyi és államhitelpolitikát, ott leszünk, ahol a fakultatív készfizetéseknél vagyunk.

Itt van Wekerle. Csinálja meg a készfizetéseket. Ez nem olyan kérdés, mint a bank, melyet gazdasági és politikai kérdésnek is vehetnek, ahogyan épen jól esik. A készfizetés csak gazdasági kérdés, legalább Magyarország részéről az. Wekerle volt az, aki a valuta rendezés idejében hangoztatta, hogy a fizetés mérleg passzivitása nem akadály a készfizetésnek, mert a fizetési mérleg a hitei és nem a készfizetésre szolgáló eszközöknek a kérdése. Érvényesítse most Wekerle az osztrák felfogással szemben álláspontját.

A fakultatív készfizetés óta elmúlt idők tapasztalatai a magyar felfogásnak adnak igazat. A passzív mérleg dacára az arany sem szivárgott külföldre és a közös bank megfelelő hitelpolitikával úgy tudta az aranyat megőrizni, hogy még kölcsön is adhatott a külföldnek. A ma-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az új Fekete Sas-szálló és vigadó.

Írta: Némethy Gyula dr.

A Holnap vezérpoétája nem csekély önérzettel nevezi magát »fajából kinőtt magyar-nak.« Hogy minő jogga, azt itt ne hánytorgassuk, de hogy az új és csaknem teljesen elkészült Sas vendéglő és vigadó épülete szinte kinőtt már a váradi keretből, olyan méretű és igényű, azt minden túlzás nélkül elmondhatjuk. Vannak is elegendő Nagyváradon, akik Kasszandra-szerepet játszanak a nagy vállalat sikerét illetően: mi minden jóslástól tartózkodva örömmel állapítjuk meg, hogy Szent László városa elsőrangú építészeti látványossággal gazdagodott, melynek ezennel szerény ismertetésére vállalkozunk.

Először is néhány szót eluljáróban az építés historikumát illetően: a régi, negyvenes években rakott Sas-vendéglőt dr. Adorján Emil és Kurländer Ede tulajdonosok 1906 novemberében kezdték lebontatni; az új épület építése 1907 elejétől 1908 novemberéig tartott, mikor aztán miód a fogadó, mind a kávéház megnyiták, s a lakók az épület bérházat képező részébe beköltöztek. A vigadó helyiség tudvalevőleg tegnap nyílt meg, mint az épület leg-

utoljára elkészült helyisége. A Sas-telken lévő átjáró, passage, nemrég készült el: a Zöldfa-telken átkigyózó alacsonyabb átjáró ellenben még építés alatt van. Az új Sas-vendéglő nagy háromemeletes részben négyemeletes épület, a Szent László-térre csaknem 61, a Kossuth-utca 94 30 méter hosszúságú homlokzattal. A Szent László-téri homlokzat két részből áll: egy 26 méteres fogadó- és egy 15 méteres bérház-szárnyból, melyek között 20 méter hosszú fedetlen, azután 60 méteres tetővel üveges tetőjű átjáró nyulik be a telekbe s egy kerek kupolaacsarnokba végződik, melybe egyfelől egy másik, a Kossuth-utcából vezető átjáró torkollik be, másfelől a Zöldfa telken át kigyózó alacsonyabb passage.

Az épület Szent László-térre néző homlokzata kettős tagozásával, a bérházszárnyon egy aranyozott tornyocskával impozáns és eredeti látványt nyújt. A tornyocskán óra van. A fogadó rész földszintjét nagy kávéház foglalja el. Fölötte három emelet sok erkéllyel, nagy fülkékkel s egy negyedik. mondjuk padlásemelet, mely fölé magas kettős tető borul. Az épület félig magyaros és keleties félig modern stílusban van tartva. Az ablakokat kicsinyeljük, az emeleteket alacsonyaknak tartjuk, de egészben véve ez a front impozáns, tagolt, változatos és eredeti.

A Kossuth-utcai fronttal sokkal nehezebben barátkozunk meg. Az itt elhelyezett Vigadó nagytermének aránylag kicsiny, csaknem négyzetelakú, apró üvegtáblákból összerakott ablakai a nagy üres falterületekkel együtt granárium-szerű kietlenséggel hatnak, melyen keveset enyhít néhány domborműves díszítés. A kisterem hatablakos frontja sokkal sikerültebb, főleg a középső, a párizsi Porte Saint Martin színház mintájára kiugró erkélyes ablakával.

Térjünk vissza a Szent László-térre s menjünk be az üveges átjáróba. Ez a piaci átjáró az egész épület piéce de resistance-a, ha úgy tetszik clo-ja. Jó két emelet magasságban borul az átjáróra arabs-cucsis üvegtetél. A földszintet hatalmas magasságú üzletkirakatok foglalják el, az emeletet ablakok. Gyönyörű keskeny keleti mustrás szalag fut a kettő között végig, az emelet fölött pedig masszív párkány a görög palmettára emlékeztető széles díszrel. A kupolacsarnok és a Kossuth-utca vivő passage díszítése ugyan ilyen: szinte görögös derű és ünnepiesség ömlik e két passage-on, mely mindenkit kielégít, hogy ne mondjam: meglep és lebilincsel. A fogadó bejárata a Kossuth-utcán van, az étterem a passageban, a kávéház természetesen a piacon. A kávéház szép, az étterem egy kissé nyomott és egyhangú a fogadó lépcső-

Tennisz

színes női

színes gyermek

valódi amerikai

Chassala szandál

cipők

legjobb minőségben

REICHARD

áruházában kaphatók.

helyzetet igen komornak tartjuk. Nincs kizárva még az sem, hogy olyan állapotok következnek be, amikor minden magyar embernek össze kell fognia és egy táborban vállvetett erővel kell harcolnia nemzeti ügyünkért. A függetlenségi pártnak tehát ügyelnie kell arra is, nehogy állásfoglalása bárkivel szemben is és pláne olyanokkal szemben, akik barátaink voltak, igazságtalannak tűnhessék től.

A városi tisztviselők választása

Tegnap telt le a pályázat, melyet Nagyváradi város hirdetett az üresedésben lévő s a választások révén megüresedő állásokra. Persze minden állásra van pályázó bőven. Pályázatok ugyanis a következők:

Árvaszéki elnök helyettesi állásra: Dr. Istvánffy István, Sztarill János.

I. oszt. aljegyzői állásra: Dr. Cseresnyés Béla, Juricskay Barna, Jánossy Gyula, Mendelényi Béla, Pásztor Bertalan.

II. oszt. aljegyzői állásra: Dr. Cseresnyés Béla, Jánossy Gyula, Nizsalovszky Sándor, Mendelényi Béla, Pásztor Bertalan.

III. oszt. aljegyzői állásra: Dayka Endre, Szolcsányi Béla, Nizsalovszky Sándor, Mendelényi Béla, Jánossy Gyula, Pásztor Bertalan.

Fogalmazói állásra: Heringh Sándor, Szolcsányi Béla, Nizsalovszky Sándor, Jánossy Gyula, Czeglédy István, Bige Béla, Bathory László.

Árvaszéki ülnöki állás: Szolcsányi Béla, Nizsalovszky Sándor, Mendelényi Béla.

Orvosi állásra: Dr. Barna Ábrám, dr. Schiller József, dr. Altmann Jakab.

II. oszt. alkaptányi állásra: Dayka Endre, Jánossy Gyula, Mendelényi Béla, Heringh Sándor, Pásztor Bertalan, Czeglédy István.

Irnöki állásra: Majercsik Ferenc, Ábrahám János, Monár István, Kasza Dezső, W. Herstein Eteka, Papp János, Sári József, Mihályi Lajos, Weiss Andor, Magyar Ferenc, H. H. Csák Antal.

III. oszt. számtisztviselői állásra: Bud. Géza, Keres Géza.

A választások ügyében a városi párt már tartott ülést, a függetlenségi párt minden fog tartani. A választás a csütörtöki közgyűlésen megy végbe.

Tulajdonképpen öt állás betöltése van soron, de nincs-n kizárva, sőt nagyon valószínű, hogy egész sorozata előtérbe lép a választásoknak s valószínűsíti a kisebb tisztújítással növi ki magát a csütörtöki kezdődő közgyűlés.

Első sorban azon fordul meg, hogy a dr. Gram Károly lemondásával megüresedett árvaszéki helyettes elnöki állásra kit választ a törvényhatóság. Azt-e, aki 20 évvel már régebben tölti be az ülnöki állást s régi buzgó tisztviselője a városnak Sztarill János árvaszéki elnököt.

Sztarill Jánosnak most van először és utoljára alkalmja, hogy évtizedekre terjedő buzgó hivataloskodása alatt előtérbe lépjen.

Eleinte dr. Istvánffy István első aljegyző, aki másfél évtized óta van a város szolgálatában s az elnöki ügyek sokoldalúságát kiváló elintézésre körül szerzett érdemeket az előléptetésre. Igen tekintélyes pártja van a törvényhatóság körében.

A másik fontosabb állás, amelyet szintén most töltenek be, az újjávárosi kerületi orvosi állás. Két helybéli és egy vidéki orvos pályázott s az elnöki ügyek sokoldalúságát kiváló elintézésre körül szerzett érdemeket az előléptetésre. Igen tekintélyes pártja van a törvényhatóság körében.

A másik fontosabb állás, amelyet szintén most töltenek be, az újjávárosi kerületi orvosi állás. Két helybéli és egy vidéki orvos pályázott s az elnöki ügyek sokoldalúságát kiváló elintézésre körül szerzett érdemeket az előléptetésre. Igen tekintélyes pártja van a törvényhatóság körében.

A másik fontosabb állás, amelyet szintén most töltenek be, az újjávárosi kerületi orvosi állás. Két helybéli és egy vidéki orvos pályázott s az elnöki ügyek sokoldalúságát kiváló elintézésre körül szerzett érdemeket az előléptetésre. Igen tekintélyes pártja van a törvényhatóság körében.

A másik fontosabb állás, amelyet szintén most töltenek be, az újjávárosi kerületi orvosi állás. Két helybéli és egy vidéki orvos pályázott s az elnöki ügyek sokoldalúságát kiváló elintézésre körül szerzett érdemeket az előléptetésre. Igen tekintélyes pártja van a törvényhatóság körében.

A másik fontosabb állás, amelyet szintén most töltenek be, az újjávárosi kerületi orvosi állás. Két helybéli és egy vidéki orvos pályázott s az elnöki ügyek sokoldalúságát kiváló elintézésre körül szerzett érdemeket az előléptetésre. Igen tekintélyes pártja van a törvényhatóság körében.

A másik fontosabb állás, amelyet szintén most töltenek be, az újjávárosi kerületi orvosi állás. Két helybéli és egy vidéki orvos pályázott s az elnöki ügyek sokoldalúságát kiváló elintézésre körül szerzett érdemeket az előléptetésre. Igen tekintélyes pártja van a törvényhatóság körében.

Videki iparosok és gyárosok.

Lámpák: Magyar fém- és lámpaárugyár Budapest, szerelte a Városi villamos mű és Grünfeld Ignác Nagyváradi. — Központi gőzfűtés: Oeti Antal Budapest és Szántó Dezső Nagyváradi — Fayence burkolás: Zsolnay gyár Budapest. Üveg mozaik: Róth Mihály Budapest. — Termék és passage festése: Kurbel József Budapest. — Hézagmentes padló: Wippler és Társa Budapest. — Kőfaragó munka: Gertstemberin Tamás Kolozsvár, Léderberger Pál Nyer gesujfalu. — Műkő munka: Molocó Péter és Budapesti kögyár. — Parkett: Baiersdorf és Biach Budapest. — Felvonók: Freissler Antal Budapest. — Butorok: Lengyel Lőrinc Szeged, Thonet tetvérek Budapest. — Parafa-lemezek: Parafa kögyár Budapest. — Farcékönyök: Justus Sándor és Fia Budapest. — Tükrök: Hirschler és Török Budapest. — Vasredőnyök: Pick Ede utódi Budapest.

Munkavezetők voltak: Endorffer Árpád, Varga Gyula Körözi János, Lábassy József, közműves és Papp János ács munkavezetők.

Tervezők: Komor Marcel és Jakab Dezső budapesti műépítésszek.

Fővállalkozó: részben tervező és szerkezeti részek tervezője Sztarill Ferenc nagyváradi építőmester. Tóth Gyula, Major Ferenc, Vasas István és Simonovics Károly közreműködésével.

Az építkezésnél részt vett nagyváradi iparosok:

Asztalos munkák: Tarsoly és Szécs. Szabó Károly, Réh Ferenc Gódy és Rieger. — Lakatos munkák: Tátray Sándor Szántó Dezső, Harmati Emil. — Mázoló munkák: Agárdi István, Máthé és Tótsal. Bádósok munkák: Vlád Sgoston, Bodnár János, Ebert Kálmán. — Üvegss munkák: Deutsch K. I. és Hout Frisyes. — Szobafestő munkák: Dávid Bernát és Grósz Emil. — Szobrász munkák: Pelier Ferenc. — Falfaragás: Molnár József. — Homokozati májók és kályhák: Kauczil és Turcsányi. — Cserepező: Léderer Márton és Tarnóczy László. — Asphalt: Rózenberg Izsó. — Teraszok: Nutta Jakab. — Villany vezetékek: Városi villamos mű. Gázvezetés: Nagyváradi gázgyár. — Vízvezetés és berendezése: Goldberger Lajos. — Üveg-festés és üvegedzés: Neumann Károly. — Kárpitos munkák: Barza József. — Szaranyozó: Gódy János. — Linozum munkák: Haasz Lipót.

A tavaszi idény beálltával

ajánlom a n. é. vevőközönség b. figyelmébe dusan felszerelt rak-táram a legolcsóbb versenyen kívüli árak mellett u. m. k. zimunkok, bozzakok, szatag- és csipkediszek, keztyűk, harisnyák, övek, sap és esőruháok, tuzó, zubbendők, kötények, fatyolok. Vidéki rendelmenyek pontosan sz. özettenek.

Telefon 783. szám.

Ha pedig Pásztor Bertalan lesz az alkaptány, az esetben egy, esetleg két fogalmazói állás is választás alá kerül. Ezen állásokra is sok pályázó van. Jánossy, Bige és Heringh Sándoron kívül nagy pártja van Bathory László tb. fogalmazónak, aki a katonai ügyosztálynál elismerésre méltó érdemeket szerzett és felebbvalói elismerését is bírja.

A Vigadó megnyitása.

Nagyváradi egyik leginpozánsabb helyiségét, a Fekete Sas Vigadóját tegnap este nyitották meg, fényes táncmulatság kíséretében. Az ősi Sas-szálloda egykori kopottas nagyterme a maga megvedlett három szál piros drapériájával ugyancsak csodálkozott volna, ha a tegnapi megnyitást megláthatja. Micsoda változás, micsoda pompa, fény, ragyogás, milyen hatalmas terem a régi szála helyén!

Pár évvel ezelőtt elképzelni is bajos volt Nagyváradon ilyen hatalmas disztermet, a mely valóban a város egyik nevezetessége.

Az esti világitásnál különösen jól érvényesült a terem architektúrája és népies magyar díszítése; mindössze a sok sárga szín volt első pillanatban szokatlan. A közönség egyhangulag elismerte, hogy érdemes alkotással áll szemben és sokan gratuláltak a jelenlévő építészek, Sztarill Ferencnek.

A közönség száma alul maradt azon, a mit vártak. Pedig az est jövedelme a legjelentékenyebb jótékony és kultúregyleteknek volt szánva s így nagyobb érdeklődésre lebetett számítani. Ez az érdeklődés meg is lett volna, de — írjuk meg őszintén — a rendezőség tulajdonosra szabta a belépti jegyek árát; kisebb belépti díj mellett sokkal nagyobb közönséget lehetett volna összegyűjteni. Egyébként az árfelemelés már a ruhatárnál megkezdődött, a jegyeknél csak fokozatosan folytatódott. A tanulságot a jövőre nézve jó lesz levonni s a közönség által megsokott árakon túl nem menni.

Az ünnepélyes megnyitás egyébként röviden, de annál melegebb hangulatban folyt le. A katonazenekar nyitánya után dr. Kurländer Ede, mint a Fekete Sas egyik tulajdonosa emelt szót. Hangsúlyozta, hogy mikor Nagyváradi város közönsége a tulajdonát képezett Fekete Sas eladta, ezt azon kikötéssel tette, hogy az itt emelendő épület középületi jellegét megtartsa. Ennek a feltételnek kívántak eleget tenni a Vigadó megalkotásával s ezért azt teljes bizalommal ajánlják a közönség pártolásába, sz. retetébe. Külön kiemelte Sztarill Ferenc érdemeit az épület megalkotása körül. Rimler Károly polgármester elismeréssel nyilatkozott a két társtulajdonosról, a kik a szerződéses kötelezettség határain messze túlmenően terjedő mértékben eleget tettek a kikötött feltételeknek. Ez a diszterem lesz arra hivatva, hogy Nagyváradi s éttagolt társadalmába egységet hozzon. Ennek megteremtésére tartja hivatottnak a város társadalmának vezérét, Glac Antal főispant. Glac Antal a polgármester szavaira reflektálva mindnek előtt sajnálatral konstata, hogy a közönség nagy része távollétével tüntet. Ez az

TÁTRAY GUSZTÁV
NAGYVÁRAD, Rákóczy-ut 4. sz.

gánkéz pedig éppen nem tartotta meg az aranypénzt, örült, ha megszabadult tőle és az szépen visszafolyt a közös bankba.

Magyarország a pénzügyi és gazdasági fejlődés kezdetén áll. A fejlődésnek nem egy szempontból Ausztria elhatalmasodása áll útjában. Az ellenállást tehát mindenképpen le kell győznünk.

Komor napok.

A kihallgatások harmadik napján a függetlenségi párt vezetési Apponyi és Kossuth és utánuk Tisza István gróf járultak a király elé. Bár hír szerint Tisza a koalíciós rezsim folytatását ajánlotta a felségnek, mégis a legkomorobbnak látja mindenki a helyzetet. Komor (sőt Apponyi szerint végzetes) pedig azért, mert a függetlenségi párt fegyelmét nagyon megrontotta Justhék illetve Hollóké folytonos agitációja, mely szüntelenül tüzezi a függetlenségi pártot, hogy vigyék kenyértörésre a dolgot, máárésről pedig tüzezik őket Wekerle és Andrássy, illetve az alkotmány és néppárt ellen. A tapasztaltak után nem lenne csuda, ha Wekerle és Andrássy teljesen visszavonulnának. Ezzel aztán teljesen felborulna a helyzet s bekövetkeznék a végzetes válság.

Ujabb értesüléseink a válságról a következők:

Pessimisztikus hangulat.

Az a nagy bizakodás, melylyel a függetlenségi párt s az ő hatása alatt a közvélemény a kibontakozás elé nézett, az utolsó napon egyszerre megtakult. Most már minden oldalról sötét és komor pesszimizmussal várják, merre fordul az ország helyzete s az általános hangulatot fejezi ki az a nyilatkozat, melyet ma tett gróf Andrássy Gyula néhány híve előtt:

— A legkeservesebb meglepetések sincsenek

háza, hallja, folyosói szűkek, alacsonyok, levegőtlenek. A lépcsőház szép üvegfestésű ablakokkal van világítva, s hogy lift is van, talán nem is kell mondanunk.

A Vigadó löbejárata a Kossuth-utcai passageba nyílik. Három oszlopos kapuzatu lépcsők visznek a magas földszinti előcsarnokba, melyből a ruhatárba juthatunk. Jobbra van a lépcsőház, igen eredeti formájú lépcsőkörrel, sűrű műköből. Az I. emeleten van egy előcsarnok, melyből egy ruhatárba, a kis és nagyterembe juthatunk.

A kisterem 22 és fél méter hosszú, csaknem 10 méter széles, dongaboltozása helyiség az utca felőli hosszú oldalán 5 hatalmas ablakkal, a szemben lévő oldalon karzatokkal, a keskeny oldalon hatalmas tükrökkel. A tükrök apró négyzetes üvegdarabokból vannak összerakva. Érdekes a terem díszítésénél több helyen alkalmazott üvegmozaik. A kisterem igen eredeti, harmonikus benyomást tevő helyiség.

Az I. emeleti előcsarnokból juthatunk a nagyterembe is, melynek hossza csaknem 34 méter, szélessége közepén 15,20, jobbra balra valamivel kevesebb. Magassága közepén szintén több 15 méternél. A nagyterem tudniillik egy középső, csak nem négyzet alakú (15,20×16 m) bizánci kupolaszerű mennyezetű és két

kizárva. Sőt bármi fog következni, meglepetés lesz.

Kihallgatások.

Ma délután báró Aehrenthal külügyminiszter gróf Szápáry Lajos osztályfőnökkel és gróf Kinsky Ottóval háromnegyed tizenegy óráig dolgozott. Ekkor kihallgatásra ment a várba a királyhoz, akinél husz percig maradt. Közvetlen utána jelent meg gróf Apponyi Albert audiencián, mely háromnegyed óráig tartott. Mielőtt Apponyi a várból távozott, látogatást tett Daruváry Géza osztályfőnökkel a kabinet irodájában. Gróf Tisza István déli tizenkét órákor meglátogatta Wekerle Sándort, aki Tóth János államtitkár látogatását fogadta. Apponyi után Kossuth s végül Tisza István gróf jelent meg a király előtt.

Kossuth, Apponyi, Tisza a kihallgatáson.

Aehrenthal Lajos ma reggel érkezett Budapestre s kihallgatásra jelentkezett. A kihallgatás rövid ideig tartott, utána Apponyi Albert gróf jelent meg a király előtt. Apponyi 35 percig volt audiencián. A kihallgatás után a miniszter a következőket mondta.

— Nem mondhatok egy bet, mint hogy ő felsége nagyon kegyesen fogadott s meghallgatta előterjesztésemet.

Kossuth Ferenc fél egy órától fél két óráig volt kihallgatáson, mely után egy újságírónak ezt mondta:

— Egy óra hosszat voltam a király előtt. Nagyon szívesen fogadott s meghallgatta előterjesztéseimet. Más egyebet elmondanom teljesen lehetetlen.

Gróf Tisza István kihallgatása 25 percig tartott. A kihallgatás után Wekerle Sándort kereste fel Tisza. Az újságírónak a következőket mondta a gróf.

— Nagyon jól tudják az urak, hogy én királyi audienciáról nem szoktam nyilatkozni. Többet nem mondhatok, ha valami nyilatkozatot közölnék tőlem, úgy azt meg fogom cáfolni.

valamivel alacsonyabb, téglányalaku, dongaboltozatos mennyezetű részből áll. Térhatása impozáns és harmonikus lenne, ha a terem egyik harmadát el nem foglalná a karzat, mely a terem ezen részét sötét és alacsony helyiséggé teszi, s ha a középső kupolás részbe át nem nyulnának a páholyok, széles eresszel jobbról balról, igazán bányó módon vágva át a terem architektúrájának vonalait, konstrukcióját. A karzat és a páholyok ilyen megoldása nagyon is orfeumos hangulatot kelt, s megrontja a terem bizánci architektúrájának ünneplését, nem is számítva, hogy mennyire csökkent a terem impozáns méreteinek hatását. Két sorban egymás felett öt-öt nagy ablak bocsát bő világosságot a nagyterembe a Kossuth-utca felől. Mindkét terem esteli világosságát a falakba és mennyezetekbe beléhelyezett ki nem álló villanylámpák adják. Szerintünk egy-egy lefüggő szép nagy csillár sokkal hatásosabb lett volna. A nagy terem színgangulata sárga és arany. A falak krémszínűek keleties, részben magyaros sőt magyar népies motívumú részint arany, részint színes ornamentikával. Sok cserépvirág és páva. Sok üres sárga nagy felület. A szobrászat és festészet még itt a nagyteremben se jutottak szóhoz, pedig ez tehette volna teljessé a művészi hatást. Irigyléssel gondolunk a debreceni Bika szálló kisebb, de

Holnap, vasárnap, Náday Lajos és Rakovszky István alelnökök járulnak a király elé. Hétfőre Tóth János és Hoitsy Pál, a függetlenségi párt alelnökei és Lukács László volt pénzügyminiszter kaptak meghívót a királyhoz.

Khuen-Héderváry Károly meghívása még nem bizonyos. Hívei azt mondják, hogy ha a király most nem hívja meg Khuen-Héderváryt audienciára, úgy ez azt jelenti, hogy neki fontos szerepet szának arra az esetre, ha a koalícióval való megegyezés nem sikerül.

Mint a pártklubban beszéltek, a Wekerle által a felség elé terjesztett listán 20 név szerepelt. Ezek között voltak Batthyány Tivadar gróf és Holló Lajos is.

Több kiváló politikus véleménye szerint a válság hosszú lesz, mert a kibontakozás elé igen nagy nehézségek tornyosulnak. Apponyi tegnap a klubban pláne azt mondta, hogy végzetes válság előtt állunk. Mások viszont azt mondják, hogy a helyzet azért nem olyan válságos, mert a függetlenségi pártban máris nagy hajlandóság mutatkozik a békés megegyezésre.

Andrássy a trónörökös elé megy.

Bécsből telegrafálják, hogy ott valószínűnek gondolják, hogy Andrássy Gyula belügyminiszter a legközelebbi napokban Bécsbe megy és ott tisztelegni fog Ferenc Ferdinánd trónörökösénél.

Andrássy audienciájának igen nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Beszéltek arról, hogy a trónörökös Budapestre rándul, hogy személyesen jelen legyen a válság megoldásánál. Ez a hír azonban nem nyert megerősítést.

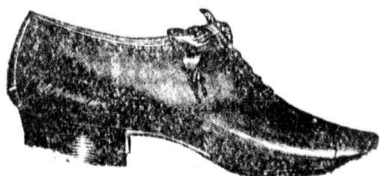
Intés a függetlenségi pártnak.

A függetlenségi párt hivatalos lapja a Budapest védelmébe veszi Wekerlét a Justhék részéről ért igaztalan támadások ellen. Majd komolyan inti a pártot, irván a következőket:

•Egyáltalán meg kell jegyeznünk, hogy a

sokkal művészebb díszű nagytermére. Ha legalább az ornamentika lenne harmonikus! Egy modern, nagy méretű, előrehaladott kultúra igényeivel felépítő épületben bizony idegen-szerűen hatnak a magyar parasztház primitív gyermekies díszítő motívumai, szűrőkről, korsókról, bogárhátú házak eresze alól, tulipános ládákról leszedett cserepes és cserepetlen virágai, pávai stb. Hát még mikor ezek között a díszítések között fel fognak hangzani a cabaret-dalok, vagy legjobb esetben egy hangverseny modern zeneszámait!

Nem rontjuk meg a megnyitás örömet kifogásokkal. Ismerjük el, hogy a nagyterembe nyíló cukrázda emelet magasságu karzatos helyisége bájos egy zug »un vorai bijou«, de ismerjük el főleg, hogy ez a hatalmas, impozáns épület első sorban a tulajdonosok, dr. Kurlander Ede és dr. Adorján Emil nagyszabású vállalkozó szellemét és izlését dicséri és teszi emlékeztetővé Nagyvárad fejlődésének történetében, hogy a Komor és Jakabtól származó tervek végrehajtója a dicséretünkre nem szoruló Szarill Ferenc építész a szó legteljesebb értelmében óriási és szolid munkát végzett, amint hogy tőle mást nem is várhatni. Nagy vállalkozásának sikeréhez szívünkkel gratulálunk, neki úgy mint derék munkatársainak, kiknek névsorát ezennel idecsatoljuk szerény ismertetésünk höz:

Nincs többé lábfájás!

a Fő-utcán szerezzé be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyukszem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

És ha ezt el akarja érni, úgy cipőszükségletét okvetlen

ARANYI-nál

est a legelső jótékony és kulturegyletek javára van szánva, ilyenkor itt megjelenni kötelesség lett volna. Lelkesen üdvözlö a megjelenteket s reméli, hogy ez a terem össze fogja gyűjteni még itt egész társadalmunkat. Erre azt a nemes szellemet tartja legalkalmasabbnak, mely a mai rendezőbizottság elnökét, *Mezey Mihályt* egész életében vezette. Megnyitja tehát a termet s átadja *Mezey Mihálynak* és az ő lelkes rendező gárdájának azzal, hogy e teremben mindenkor a *Mezey Mihály* szelleme uralkodjék.

Az éljenzéssel fogadott beszédek után a férfiak elénekelte a Hymnuszt, melyet az egész közönség állva hallgatott végig.

Azután rágyújtott a cigány a csárdásra; a táncot — a közönség tüntető tapsai közt — *Glacs Antal* főispán nyitotta meg özv. báró *Gerliczy Félix* nével. A mulatság a legjobb hangulatban folyt tovább a kora reggeli órákig. A jelen volt nagyszámu közönségből a következőket sikerült összejegyeznünk:

Asszonyok leányok: Özv. Báró *Gerliczy Félix* né, *Miskolczy Barnabás* né, *Báró Podmaniczky* né, *Miskolczy Lili*, *Miskolczy Ferenc* né és leánya *Agnes*, *Báró Szentkeresztyné*, Özv. *Des Escherolles Kruspér Sándorné*, *Fássy* né, *Huzella Gyuláné*, *Eröss Rezsóné*, *Balogh Kálmán* né, *Moskovics József* né, *Schwarz Ella*, *Moskovics Miksáné*, *Better József* né, *Csanak Jenőné*, *Laszky Árminné* és leánya *Adél*, *Sas Edéné*, *Schlauch Jozsefin*, *Schmidt József* né, *Papp Hajnalka*, *Báró Sokoll József* né és leánya *Margit*, *Molnár Imréné*, *Molnár nővérek*, *Dr. Sereghy Mihályné*, *Harabár Margit* (Ungvár).

Grünzweig Ottó altábornagy, *Dietrich ezredes*, *Iovag Schreitter Lajos* ezredes, *Burián alezredes*, *Bánffy Dezső* őrnagy, *Perneczky János* ezredes, *báró Sokoll ny. t. alezredes*, *Schmiedt alezredes*, *Winterschütz őrnagy*, *Glacs Antal* főispán, *Rimler Károly*, *Mezey Mihály*, *Miskolczy Ferenc*, *Miskolczy Barna*, *Papp Miklós*, p. ü. igazgató, *Darvassy Lajos*, *Erdélyi Miklós*, *Huzella M. Gyula*, *Nadányi Károly*, *dr. Gerő Sándor*, *Eröss Rezső p. jószágigazg.*, *dr. Farkasházy Zsigmond*, *Pallay Lajos*, *dr. Ágoston Péter*, *dr. Mártonffy Marcel*, *Belezny Antal*, *Balogh Kálmán*, *Jelinek Géza*, *Rimanóczy Kálmán*, *Csanak Jenő*, *Köszeghy József*, *Moskovits Miksa*, *Bogdán Jenő*, *Lukács Ödön*, *Kerekes Elek*, *dr. Márkus László*, *Gerő Ármán*, *Moskovits József*, *Fássy Lajos*, *Sereghy Mihály*, *Ficzek Lajos*, *Halász Lajos*, *Stark Gyula*, *báró Szentkeresztly Zsigmond*, *Kozári Gyula*, *Makay József*, *Szmazsenka Ernő*, *Bánóczy Kálmán*, *dr. Kenéz József*, *Fekete József*, *Réz Mihály*, *Schwartz Jakab*, *Sztarill Ferenc*, *Kazay Kálmán*, *Molnár Artur* (Debrecen), *dr. Kenéz Kálmán*, *Kohán ezredorvos*.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék.

Püspökség Szegeden.

Abból az alkalmából, hogy *Csernoch János* csanádi és *Fischer-Colbrie* Ágost kassai püspökök Szegeden bérálnak, az a terv vetődött felszínre, hogy állítsanak Szegeden külön Püspökséget. *Csernoch* püspök egy előtte e célból

megjelent köldöttségnek ki is fejtette a tervet olyan formán, hogy a szegedi püspökség területét szakítsák ki a kalocsai, váci, *nagyvárad*i és csanádi püspökségek területéből, jövedelmét pedig a várad püspökség uradalmából. E tervet már *Apponyi miniszterrel* is megbeszélte a püspök, de a miniszter még nem tett ez irányban hivatalos lépéseket. Megígérte *Csernoch* püspök azt is, hogy szívesen megy ez ügyben ő is deputációval a miniszter elé.

Hogy Szeged mozgolódik a püspökség felállításáért, az érthető. Bár ugyanilyen vagy még több joggal mozoghatna püspökségért *Budapest*, *Pozsony*, *Szabadka* vagy *Kolozsvár* is.

De a nagyvárad egyházmegyének anélkül is legkevesebb plébániája lévén, ebből nem adhat át Szeged számára egyetlen egyet sem s így uradalmából sem szakíthatnak ki e célra semmit. Eleget elvettek tőle akkor, amikor a nagyváraei gör. kath. püspökséget felállították.

Az üresedés alatti időközi jövedelmet ha tetszik fordíthatják e célra, de nem lenne igazságos emiatt sokáig betöltetlenül hagyni, hiszen máris háromnegyed év óta üresen áll, ami ellentétben van a kánoni és hazai törvényekkel.

Attól tartunk, hogy ezt a felmerült kalandos tervet fel fogják ürügynek használni arra, hogy tovább huzzák a püspökség betöltését, ami pedig nagy kárára lenne nemcsak az egyházmegyének, hanem Nagyvárad városának és különösen Biharvármegyének, melyben a megindított hegyvidéki akciót éppen a széküresedés miatt nem lehet nyélbe ütni.

* A Giraud-ügy a miniszternél.

Giraud Arpád fegyelmi ügyének iratait tegnap terjesztették fel a belügyminiszterhez. A távollévő *Giraud* felebbezését a felterjesztésében elutasítani kéri a város, már csak azért is, mert *Giraud* a fegyelmi ügyében egyáltalán nem képviseltette magát ügyvéddel és most egyszerre ügyvédet nevez meg s az ügyvédi meghatalmazást 1908-ban adta ki azon a helyen ahova a város két iratot is küldött és *Giraud* visszaküldte azokat azzal a megjegyzéssel, hogy »cimzett ismeretlen.«

* **A Szigligeti-, Szilágyi Dezső- és Uri utcák csatornázása.** A Szigligeti-, Szilágyi Dezső- és Uri utcák csatornázására tegnap járt le az árlejtési pályázatok ideje. A csatornázásra hét pályázó jelentkezett s ezek közül a tanács *Rozenberg* Izsót ajánlja a munkák teljesítésére. *Rozenberg* 53.579 koronáért vállalta el a három utca csatornázását.

* **A gyermekkorház tisztviselőinek fizetés javítása.** A Sztaroveszky gyermekkorház mult évi záró-számadásában 9000 korona megtakarítás mutatkozik. A tanács a záró-számadással tegnap foglalkozott és határozati javaslatot hozott, hogy a megtakarított pénz egy részét a kórházi tisztviselők fizetés javítására fordítsa a közgyűlés.

* **Aki a városban akar meggazdagodni.** A Kolozsvári-utca rendezése alkalmából az ottani 21, 23, 25, 27. számú házakat a városnak meg kell szerezni, hogy az utcába nyúló épületeket lerombolva az utca egyenes

vonulatát megállapíthassa. A város már a háztulajdonosokkal megkezdte a tárgyalásokat és három tulajdonossal meg is tudott egyezni. A negyedik tulajdonos azonban sehogysem akar egyezni. A telket, melyet a város 6000 koronára becsült, a tulajdonos 80.000 koronáért akarja eladni. A tanács tegnap foglalkozott ezzel az ügygel és határozati javaslatot hozott, mely szerint a kérdéses telket kisajátítás útján fogja megszerezni a város.

* A osatornázás első évi programja.

A csatornázás első évi programjának megvalósítására 1 millió 898 ezer korona szükséges. Ebből az összegből 909 ezer koronát a közönség fizet 3 százalékos csatornázási járulék alapján 988.500 koronát pedig a város egy nagyobb kölcsönből, melynek törlesztésére a közköltő alapot 5 százalékkal akarják emelni. A tanács tegnap foglalkozott az ügygel és fenti javaslatot hozta, melyet a legközelebbi közgyűlés elé fog terjeszteni.

* **A Jókai matiné jövedelme.** A nagyvárad premontrei főgimnázium »Matiné-rendező bizottsága« a folyó évi április hó 25-én részben a Jókai szoboralap, részben az »Eötvös-önképzőkör« könyvtára gyarapítására rendezett »Jókai-matiné« bevételéről és kiadásáról a következőkben számol el. Bevétel: 356 korona (azaz Háromszázötvenhat kor.). Kiadás: 110 kor. 50 fill. (azaz Egyszázötven kor. és ötven fill.). A megmaradt összegből a Jókai szoboralap 100 (azaz Egyszáz) koronát, az »Eötvös-önképzőkör« könyvtára 100 (azaz Egyszáz) koronát és a Zene önképzőkör 45 (azaz Negyvenöt) kor. és 50 fillérryi összeget kapott. A címek elhagyásával itt közöljük azon fennkölt gondolkozású emberbarátok névsorát, akik a minden szépért és nemesért buzgón törekvő ifjuság táradozásait felülfizetéseikkel honorálták:

Dr. Radu Demeter, gör. kath. megyés püspök 10 kor., *Fetser Antal* felszentelt püspök, püspökségi helynök 9 kor., *dr. Lányi József* felsz. püspök, lelkéri apát 9 kor., *dr. Takács Menyhért*, jászóvári prépo t-prelátus 9 kor., *dr. Vass Bertalan* 9 kor., *dr. Vucskies Gyula* 9 kor., *Novotny S. Alfonz* 4 kor., *Szilágyi Dózsa* 9 kor., *Kurovsky Ferenc* 8 kor., *Jancsó Lajos* 9 kor., *Grócz Béla* 6 kor., *Körmendy Károly* 3 kor., *Weisz Szidorné* 3 kor., *Kepes L. Miklós* 2 kor., *N. N., N. N., N. N.* 2—2 kor., *Burián Tódor* 2 kor., *báró Szentkeresztly György* 1 sor., *Balogh János* 1 kor., *dr. Fleischer Lajos* 1 kor., *Klein Mórné* 1 kor., *Karácsonyi Jánosné* 1 kor., *Rátkay József* 1 kor., *Bucsi József* 10 kor., *Láng József* 5 kor., *N. N. és N. N.* 1—1 korona.

A rendező bizottság — az egész ifjuság nevében is — a legkedvesebb kötelességének tesz eleget akkor, amikor a mélyen tisztelt közönségnek sokszor tapasztalt, szíves érdeklődésért őszinte háláját és igaz köszönetét tejezi ki s egyben az ifjuság nemes törekvéseinek a jövőben való jóakaratu támogatását nagybecsű figyelmebe ajánlja. *A rendező bizottság.*

* **Mozgalm a belényes-vaskóhi menetrend ellen.** A belényes—vaskóhi vasut menetrendjében május elsején olyan ujtás történt, mely az eddigi állapotokat csak rosszabbá tette. Ugyanis a jelzett vasuton az eddigi reggel 5.35 perckor induló vonat helyett éjjel 2 óra 50 perckor indítanak vonatot s így ha valaki most Belényesbe akar menni, ugy nemcsak egy teljes napot kell erre az utra felhasználnia hanem még az éjszakáját is el kell rontania. Ezenkívül a belényesi vidék az új menetrend

Nyári cikkek

u. m.: Angol zefir, francia delain, himzett moll, szines vászon, divatos mosók és batisztok nagy választékban megérkeztek és kaphatók

■ HETI vagy HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE ■

Löwy P. és Társa cégnél Nagy Sándor-utca (Weiszlovits-ház.)

miatt a nagyvárad mai postát majd csak holnapután fogja megkapni, tehát három nap kell, míg oda egy levél megérkezik. Ez hallatlan dolog a huszadik században, amikor Amerikából 8 nap alatt kapnak postát, Belényes csak 5 napi uttal van közelebb Amerikánál. Ezeket az anomáliákat megszüntetendő Belényes és Magyarcséke képviselő testülete határozatot hoztak melyben felkéri Biharmegye törvényhatóságát, hogy írjon fel a kereskedelmi miniszterhez, miszerint a jelenlegi menetrendet változtassa meg oly formán, hogy a régít állítsa vissza, vagy pedig a mostani két vonat mellé még egy harmadikat is állítson be.

* **Elmult a sztrájk veszedelme.** Ismeretes a közönség előtt, hogy a nagyvárad építőiparosok és építőmunkások közt eddig fennállott kollektív szerződés május 1 én lejárván, a munkaadók nem voltak hajlandók tovább is kollektív szerződést kötni, hanem egyénenként kívántak a munkásokkal igen méltányos feltételek mellett szerződni. A munkások viszont ragaszkodtak a kollektív szerződéshez s az ellentétek eleinte igen élesek voltak. Majd tárgyalások indultak meg s azok tegnap befejezést nyertek. Ugy a közműves, mint az ács munkások *elfogadták* az új munkarendet s ma a napszámokkal is létrejön a megegyezés. A munkaadók erélyes, de méltányos állásfoglalása rendet teremtett, de a sztrájkot is megmentette a közönséget, a miben kiváló érdeme van az építőiparosok elnökének, *Szatvill* Ferencnek.

* **Ajándék, amelyet nem fogadnak el** Nagyvárad város törvényhatósága Szabó Mihály és társainak a múlt évben az aradi uton egy nagy földterületet ajándékozott butorgyár céljaira. A telek átvételére Szabók még a mai napig sem jelentkeztek. A tanács a legközelebbi közgyűlésen javasolni fogja a telek ajándékozási határozatának megsemmisítését.

* **A körös-utca kövezése.** A városi tanács tegnap foglalkozott Körös-utca kövezéssel. A tanács beható tárgyalás után abban állapodott meg, hogy Körös-utca baloldalát aszfalt járdával, a jobb oldalát pedig lapos kő járdával fogja elkészítésre ajánlani a közgyűlés elöl.

* **A négyholdas szőlő termelőikért.** A tegnapi tanácsülésen tárgyalás alá került az új boritaladó törvény, melynek folytán elhatározta a tanács, hogy felír a földművelésügyi miniszterhez, hogy a kereskedőket kötelezze a nyilvántartások vezetésére. Egyszersmint felkéri a minisztert arra is, hogy a nyilvántartások vezetése alól a 4 holdas szőlő birtokosokat mentse fel a miniszter.

* **Adakozzunk a honvédeknek.** A honvédegyelet elnöke a még életben lévő honvédek segélyezésére a következő felhívást bocsátotta ki.

A még életben lévő 1848-49-es honvédek legnagyobb részét a volt közvitéztek, tizedesek és őrmeserek képezik, akiket az állam 10-12 és 18 kor. havi segélyben részesít. Ezen

állami segély oly csekély, hogy abból megélni egy 76-90 éves koránál fogva is munka és keresetképtelen elaggott ember nem képes. Különösen a mostani drágaság miatt, abból lakást, tüzfűt, világító és élelmiszert, ruházatot beszerezni teljes lehetetlen. Minéltozva ezen öreg volt honvédek, akik fiatal korukban ezélt 60-61 évvel életüket és vérüket a hazáért védelmére felajánlották és több véres csatában hősiességgel harcoltak, nyomoruságos végnapjaikban alamizsnára szorulnak, hogy még hátralevő rövid életüket fenttarthassák. A honvéd-egylet tehetőségéhez képest segélyezi az elaggott, betegség által gyötört és segélyre szoruló volt honvédeket és azok özvegyeit az évenként befolyó 200-300 kor. adományból. De lehetetlen a számos segélyre szorult agg honvédet és volt honvédek özvegyeit mindnyáját akként segélyezni, hogy rajtuk némileg is segítve legyen. Miért is az 1848-49-es honvédegyelet választmánya azon kéréssel fordul a hazafias érzésű nagyközönséghez, mentse meg a koldusbottól és nélkülözéstől az 1848-49-es agg honvédeket s azok özvegyeit kegyes adományaikkal, hogy ne éhezzenek, ne fázzanak, hanem önfeláldozásukért némi pártolásban részesüljenek és a jötevéket áldva zárhassák le szemüket, azon boldog tudatban, hogy még is van irányukban némi elismerés és hála a nemzet tagjai részéről. A kegyes adományok az 1848-49-es biharmegyei és nagyvárad honvédegyelet elnökéhez címezve juttandók el, — minden adomány hirtelre fog nyugtáztatni. Nagyvárad, 1909. április hó 29. *Amánt* Béla honvéd-egyleti elnök.

* **Öngyilkos gazdálkodóné.** Tenkei tudóslónk jelenti, hogy *Görbed* községben *Papp* Flóráné Gróza Éva asszony tegnap öngyilkosságot követett el. A fiatal asszony hamarosan betegeskedett és e miatt tegnap reggel míg férje a gazdálkodás körül volt elfoglalva, egy zsineg segítségével felakasztotta magát. Az öngyilkosságot egy cseléd vette észre, akkor azonban már Pappné halott volt.

* **Titokzatos halálesetek.** A napokban megirtuk, hogy nagy izgatottságban van a megye egy része annak a hirnek hatása alatt, hogy a megyében egy bűnszövetkezet megmérgezi az embereket. Az ügyészség megindította az eljárást és két esetet, melyből kifolyólag hírsztelték a mérgezést, szigorú vizsgálat tárgyává tette. A vizsgálat során megállapították, hogy a gyanus körülmények között elhalt két egyén nem mérgezés, hanem idült gyomorhurut betegségben halt el.

* **Kugliverseny a Legény-egyletben.** A legényegylet rendbe hozta tekepályáját. Új bábok, új golyók, új dobó-deszka teszi élvezetessé az egészséges nyári sportot. Az egylet ez alkalommal versenyt nyit tagjai számára. Verseny díjak: 1) egy 10 koronás arany; 2) 5 kor.; 3) 3 kor.; 4) 2 kor.; 5) 1 kor. A verseny dobások kezdete május 9., vasárnap. A nyertesek kihirdetése s a díjak kiosztása a legközelebbi háziestélyen fog ünnepélyesen megtörténni. — Az egylet dalárdistái továbbá *péntek esténként* rendkívüli alkalomra készülve próbákat tartanak. Az érdekelteket ezuton hívja meg az egylet igazgatója.

* **A gőzgép kezelők és kazán fűtők** nagyvárad vizsgáló bizottsága ez uton hozza az érdekeltek tudomására, hogy a legközelebbi vizsga tétel folyó év május hó 16-án a Moskovits Adolf és fiai tulajdonát képező Adria mőgyzmalomban fog megtartatni, a vizsga reggel fél 9 órakor kezdődik. Felhívjuk mindazok, kik ezen vizsgán részt venni óhajt-

nak, hogy ez iránybani kérelmeket fenti napig a nagyvárad m. kir. kerületi iparfelügyelőséghez — Lukács György-utca 13. — adják be. Esetleg azok a vizsgatétel napján a bizottságnál is előterjeszhetők. A kérvényhez csatolandó, keresztlevél vagy munkakönyv, egy évvel nem régebb keletű erkölcsi bizonyítvány is hatóságilag igazolt, géptulajdonos vagy annak megbízottja által kiállított legalább is hat havi gyakorlatot igazoló bizonyítvány. Pozsonyi László a vizsgáló bizottság elnöke.

x **Üzlet áthelyezés.** A nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozom, hogy női kézimunka, rövidáru, vászon, fehérnemű és kötött áru üzletemet folyó év május hó 1-től Rákóczi-ut 276 sz. saját házamba helyezem át (Sebő Imre könyvkereskedő helyébe) Orsolya-zárdával szemben — Mély tisztelettel *Oláry* I.

x **Villamos világítási és csengő berendezések, remek csillárok** Stern A. Vilmosnál Bémer-tér 2. Telefon 556. *Éjjel is van szerelő.*

x **Csillárok** témtárgyak csiszolása, fényezés, *Auerégek* s ezek jókarbantartása Stern A Bémer-tér. Telefon 556.

x **Szönyegkiállítás.** Ritka alkalma kínálkozik a közönségnek, hogy olcsón valódi perzsa szönyeghez jusson. A Rákóczi-ut 3. számú házban ugyanis rövid ideig árusítja a szönyegeket *Weisz Janka*, még pedig igen olcsón, hogy áruján minél előbb tul adjon. Tekintve azt, hogy az ilyen alkalom ritkán kínálkozik, ajánlatos, hogy szükségletét mindenki minél előbb beszeresse.

x **Tündérváros Nagyváradon.** Mert csakugyan tündérvárosnak lehet nevezni *Paizs Béla* vendéglős kerijét, — a melyet a *Világközepéhez* címez és a Bethlen utcában van. Vannak ott gyönyörű szőlőlugasok — családok és magán társaságok részére — téli és nyári kuglizó, rossz idő esetén fényes fedett helyiség.

x **A hölgyközönség** szives megtekintésére *kalapujdonosságaimat* a mai napon Rákóczi-uti üzletemben kiállítom. Üzletem ma megnyílt, hol állandóan legszebb újdonságokat fogok tartani, kalap, ernyők, kezyű és harisnyákban. Szives támogatást kérek, tisztelettel *UJHELYI RÓZA*.

x **Tátray Gusztáv** mai hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

x **A közelgő permetezési idény alkalmából** a t. szőlőbirtokos közönség figyelmébe ajánljuk a Magyarországon gyártott dr. Aschenbrandt féle *»Bordói por«* használatát, mint a szőlő (és burgonya) perenosporájának legkötőbb, legjobban tapadó és ezért a legolcsóbb ellenszerét. A magyarvári gazdasági akadémia növénykórtani állomása négy évi kísérletezés után véleményét a következő szavakba foglalta össze: *»Az összes eddig használatban levő permetező anyagok közt teljes részrehajlatlanul megadjuk az első helyet a bordói porból készült oldatnak. Kitűnő tapadó-képessége biztosítja használhatóságát és elterjedését ezen anyagnak, a melylyel az újabb permetező anyagok közül egy sem versenyezhet.«* Különösen a két év előtti szomorú tapasztalatok után, miket szőlősgazdáink a permetezés terén szereztek, a fokozottabb elővigyázat nagyon helyén van. A bordói por oldatának elkészítéséhez szakértelem nem kell s így ez a legegyszerűbb munkás is rábizható, amellet pedig az oldat elkészítése csak néhány percet vesz igénybe.

Figyelmes,
finom női
kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
BETHLEN-UTCA vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tiszán kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Minden este
cigány
zene.

Kitűnő tekepálya.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: d. u. Gyurkovits leányok, este Csepürágók (A japán balett fellépte.)

Hétfő: Csepürágók. (Ridolfi japán balett és La Mirette et Partner francia táncművészek fellépte.)

Kedd: Csepürágók (Ridolfi japán balett és La Mirette et Partner francia táncművészek fellépte.)

Szerda: Csepürágók (Ridolfi japán balett és La Mirette et Partner francia táncművészek fellépte.)

Csütörtök: Cyrano de Bergerac.

Péntek: Rip Rip.

Szombat: Elvált asszony.

Vasárnap: d. u. Erdésleány; este Törő Anna (új népszínmű.)

Japán balett és francia táncművészek. A Szigligeti színház szenzációs attrakciói: a japán balett és a francia táncművészek már is óriási érdeklődést keltenek a közönség körében. Mi este kezd meg vendégszereplését Ridolfi japán balett, amely még nálunk soha sem látott excentrikus és eredeti japán táncokat fognak bemutatni. A japán akrobata-balett olyan produkciókkal teszi szenzációsan, érdekessé a Csepürágónak, ennek az egyébként is bájos művészi operettnek előadását, hogy előre megjósolhadjuk a sikert. A japán balett mellett a jövő hét három első napján a párisi nagy Opera két legelőkelőbb művésze lép föl La Mirette prima ballerina és Partner táncművész. Ezek a kiválóan érdekes táncműtatványok a japán balettel együtt a Csepürágók harmadik felvonásának tarka, eleven vásári jelenetében stilszerűen fognak beleilleszkedni.

TANÜGY.

Tanulmányi kirándulás.

A nagyvárad kir. kath. tanítóképző intézet IV. éves növendékei gazdaságtani tanáruk s kivüle még három tanítóképző intézeti tanár vezetése alatt szép és tanulságos kirándulásban vettek részt e hó 6 án, midőn a nagyváradit. szert. káptalanok a városhoz fél órányira fekvő »Micske pusztai« tejjgazdaságát tanulmányozták.

A kirándulók a jelzett nap délutánján érkeztek nevezett gazdaságba, hol a káptalan nevében Gaszner Károly urad. intéző fogadta őket s csakhamar kezdetét vette a birtoktest, annak felszerelése és állatállományának megtekintése.

A kirándulók a széles látkörű intéző készséges kalauzolásával elsősorban is a pusztai körül fekvő őszi és tavaszi vetéseket, takarmányfélék termesztését és cukorrépa kísérleteket szemlélték meg. Utána a major tatarozási munkálatait, gépfelszerelését és állatállományát vették szemügyre; az ép folyamatban levő takarmány előkészítési munkálatokkal s az ezeket eszközölő takarmány előkészítő gépekkel.

Ezek után a jóhírnévnek örvendő; százon felüli tehenészet és igás jószágállomány tanulmányozása következett.

A növendékjóság és tenyészállatokkal együtt közel másfél száz dib. tejelőmarha bő anyagot szolgáltatott a tanulmányozóknak.

Volt alkalmuk a kirándulóknak, a folyamatban levő fejési munkálatokon kívül, a na-

ponként termelt tej hova fordításáról, mikénti kezeléséről s a felesleges mennyiségű tejnek feldolgozásáról gyakorlatilag meggyőződést szerezni, s a tejnek a lehetőségig menő tiszta kezelését a bemutatások után elsajátítani.

A tanulságos kirándulás az esti órákig tartott, midőn a nemes káptalan szíveségéből, az intéző lakásán gyűlt össze a kiránduló csoport; a kirándulás alatt készített tejtermékek megizlésére majd rögtönzött oszonnára.

Az oszonna ideje alatt, természetesen, a kirándulás célját s a vele elért eredményeket méltató beszédekben sem volt hiány. A tanárok közül Domokos Andor és Pósfay Sándor gazd. szaktanár szólaltak fel, a növendékek nevében Gyöngy Mihály tanítójelölt mondott köszönetet.

A kirándulásban a felsoroltakon kívül még résztvett Lobermayer Gyula tornatanár és Maráz János ügyvédjelölt.

Tanítók gyűlése.

A Bihar megyei Tanító Egyesület központjáraköre tegnap tartotta meg első közgyűlését Bodnár János közs. isk. igazgató elnökelete alatt. Szép számmal gyűltek össze a tanítók és tanítónők úgy helyből, mint a vidékről.

Jóleső örömmel tapasztalta a tanítósság, hogy a kir. tanfelügyelőségen kívül résztvevő tanítóképzők és polgári iskolák tanári kara is.

Bodnár János elnök csinos, kerekded megnyitója vezette be a gyűlést, üdvözlővén a megjelenteket, fejtegette a kartársi együttműködés áldásait s határozati javaslatot terjesztett be a 12 községi tanító fizetésének céljából, mit a gyűlés egyhangulag elfogadott.

Apróbb jelentések tudomásul vétele után dr. Grósz Menyhért tartott értékes előadást a gyengetegettséggű gyermekekről, felhívja a tanítósság figyelmét a Nagyvárad város városában felállítani szándékolt kiegészítő iskola támogatására. Az úgy pedagógia, mint sociológia szerint tanulságos előadásért a tanítósság nevében Csigas Mihály és Horváth István mondott köszönetet az előadónak. Horváth István beszédeben általános helyeslés mellett védelemben vette a vallásos és hazafias eszmék ápolásának a szükségességét és fontosságát. A népiskolában — amit ez előadó beszédeben föllesgesnek jelzett.

Majd Farkas Etelka tartotta meg kiváló gondtal készített pedagógiai értekezését a művelődés hatása a közérkölcslésre című tételről; igen helyesen azt fejtegetvén, hogy a tulhajtott értelmi nevelés, amely a kedély kiképzést teljesen elhanyagolja, tévesztett utakon jár s csak az erkölcsök teljes csödjére vezet. Ajánlotta a tanítók figyelmébe a kedély művelését s annak nevelő erejét.

Csinos zenezám következett ezután. Pásztorné F. Irén, Báthy Zoltán, Balogh Károly és Kürthy István adták elő kiváló precizitással az Ocskai brigadéros poétikus szépségekben gazdag színenadját.

Ezzel a gyűlés véget ért.

Gyűlés után a Karger-féle vendéglőben társas összejövetel volt, ahol számos dicsőít mondtak. Bodnár János köri elnök a kir. tanfelügyelőség képviselőjére Karácson József kir. tanfelügyelőre, Horváth István a vidéki tanítókra, Réz Mihály iskola-felügyelő Bodnár Jánosra és a tanítói összetartásra, Kortsmáros László Stark Gyula igazgatóra, Tóth Imre a tanítói közszellem egészséges munkálására A kitűnő ellátás Lobermayer Ferenc vendéglős konyháját dicséri.

TÁVIRATOK.

Kivégzés Eszéken.

Eszék, május 8. Radoszavlyevics Pál anyagyilkoson ma reggel hat órakor hajtott végre Bali Mihály hóhér a halálos ítéletet. A vesztőhelyen a végrehajtó bizottság Becic törvényszéki tanácsossal és Tomic ügyésszel jelentek meg. Mintegy háromszáz néző jelent meg az akasztásnál. Egy század gyalogság kordont vont a vesztőhely köré. A deliquens megadta magát sorsának és Bogdánovics esperes által kísérve ment a vesztőhelyre, mialatt cigarettát szitt. Az ítélet felolvasása után a bíróság elnöke átadta a bűnöst a hóhérnak azzal a kijelentéssel, hogy teljesítse kötelességét Amidőn Bali hóhér az akasztófa alá vitte, az elítelt kijelentette, hogy sajnálja tettét és bocsánatért esedezik. A hóhér a nyakára tette a kötelet s ekkor az elítelt arra kérte, hogy várjon még egy kicsit, mert mondanivalója van. Azonban akkor már Bali az ítélet végrehajtásához fogott s néhány perc múlva a kivégzés végbe ment. A jelen volt orvos hét perc múlva megállapította a halált. Az igazságügyi palota előtt nagy közönség várt. Az elítelt holttestét ma temetik el.

A hajótüzérség automatikus működése.

London, május 8. Sir Scott admiralis kit a tüzérség terén elsőrendű tekintélynek tartanak, az utóbbi napokban Portsmouth mellett kísérleteket tett, melynek célja a hajótüzérség automatikus intézése. A kísérletek feleslegessé teszik az ágyuk legénységét s az egész dolgot egyetlen tiszt intézheti. A kísérletek fényesen sikerültek.

Az első ellentét.

Berlin, május 8. Konstantinápolyból jelentik, hogy a szultán a parlamentarizmus mellett foglal állást. A kamara a katonai diktatúrának ellene van. A szultán az új török vezéreket, kik ez ügyben jelentkeztek nála kihallgatásra, nem fogadta. A szultán kijelentette, hogy a kamara határozatait fogja csak respektálni.

A perzsa alkotmány.

Tebriusz, május 8. Itt nagy örömet keltett az a hír, hogy a sah az alkotmányt helyreállítani igyekszik. A sah azt táviratozta Zatár Kairnak, hogy az alkotmányt helyreállította, s most már a zendők tegyék le a fegyvert. Zatár azt felelte, hogy csak a törvényes formulák után lehetséges a kívánság teljesítése.

KÖZGAZDASÁG.

— **Elfagyott kerti növények.** Az abnormis időjárás, mely harmadik napja tart már, nemcsak a gyümölcsfák termését pusztította el, de a kerti veteményeket is elfagyasz-

Nem szenved veszteséget az uri közönség, ha ruhaszükségletének beszerzése előtt az árak olcsóságáról és előnyös összeszeköttetéséről meggyőződik

Dragán József

uridivatszabó

Nagy Sándor-utca 1. szám alatti üzletében.

totta. A megyéből mindenünnen szomorú jelentések érkeznek az időjárás pusztításairól. A jelentések tegnapi ismét fagyot és havat jelentenek. A gazdákat nagyon lehangozta az idő s azt mondják, hogy ha hamarosan meg nem változik, úgy az idei termésnek teljesen vége van.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, május 8.

Buza ápr.	50 kilogrammonként	14.35
Buza májusra	—	13.97
Buza okt.	—	11.80
Rosz májusra	—	—
Rosz ápr.	—	—
Tengeri máj. 1909.	—	7.48
Tengeri jul.	—	7.75

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

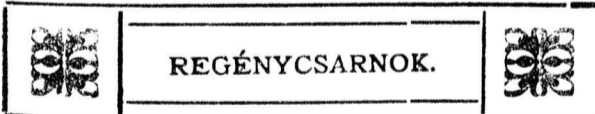
Budapest, május 8.

Osztrák hitelrészvény	—	634.—
Magyar hitelrészvény	—	736.75
Leszámitoló bank	—	482.—
Rimamurányi	—	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	697.50
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1909. május 8.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	95.50
Osztrák járadék papírban	—	186.—
Osztrák járadék ezüstben	—	145.—
Osztrák járadék aranyban	—	97.25
Osztrák korona járadék	—	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	197.50
Magyar hitelbank-részvény	—	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	—	730.—
Magyar hitelrészvény	—	748.—
London vista	—	631.50
Páris vista	—	689.50
20 frankos (Napoleon)der	—	19.02
Német birodalmi márka	—	117.56
20 márkás arany	—	23.51
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön	—	33.09

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Irtá: **Faragó Béla.**

(Folytatás.)

40

Csalódott Stanczi néni, mert Miklós bácsit gyermek kora óta nem látta és nem tudta azt a sajátságát, hogy ő kegyelme csak néz, semmire sem alkalmas pamuttartáson kívül, a kis libával, vagy pulykával szívesen játszik, ha úgy jön el pulykapásztoroskodik.

Jobb mulatáza akadt ennél a levelezés. Mikor levél érkezett Pestről, áthívta a rek-

tort, hozott vele egy kancsó jó bort — arra számított, hogy egy cilindert kiadott a pince szelelő lyukán — s iratott vele levelet szerzett Emánueljének.

Elővette a rokkát és elzörgött ezen egész estéket. Néha Mézes Miklós a nézésben elfáradt és elbeszélte a pincédi aranyéletet, ki-drcsérte frau von Spektaklt és tizenkilencszer esküdött meg, hogy a kinek kedvéért a szin-padi postakocsis ruháját Ilona fölvette, herceg volt ő látta, ő beszélt vele . . . Ekkorra már kinőtt a szakálla, két évig járt a házukhoz évenként pár hónapra, azt sem mondta ki fia, de nagyon előkelő volt

Stanczi néni hitte is nem is ezt a beszédet, meg az egész hercegi bolondságot, s ha szakadt a fonál, oda dördült Miklós bácsira, mire való ez a kovász nélkül való beszéd, nem szereti az inaszakadt okoskodást.

Miklós bácsi elhallgatott . . .

A rektor kezdte rá s beszélt a Kongó királyságról.

— Hiszi ezt rektor uram?

— Már hogy ne hinném? hiszen itt van az ujságban.

— A papiros sokat elbir, a hirtullajtárok meg pénzért annyit hazudnak, a mennyit a prenumeráns kíván . . . Becsületes magyar ember nem hagyja el a hazáját. Inkább botos ispán itthon, mint idegen országban király. Azután rektor uram elmenne?

— El biz én könyörgöm alásan, meguntam már ezt a hivatalt. Törődöm, fúrok-faragok csetlem botlom. Annyi a látszat, mint a kör-möm feketéje, pedig abból egy makula mák-szemnyi sincsen.

— Itt hagyná a rektorné asszonyt?

— Eljönne az én velem a pokol torná-cáig is.

— Inkább magába a pokolba, de abba a csunya országba, ahol az embereket a pókok eszik meg, áspiskigyóra vadásznak, emberhussal élnek, nem menne el a rektorné asszony . . .

Kedves, édes tárgya a hajdankornak, ritka jószág most az uri szobákban, ősanym kezét foglalkoztató pergő rokka, dicsőimusz zengek hozzád most. Mig te verted fel a zaj-talan falusi esték csendjét, okosabbak voltak az emberek. Hiuság ritkább veodég, szorgalom, józan ész, állandó barátok. Cifra nő munkák napjai szültek a hui ábrándokat, had-vezérré lesz a gyermek, bölcsét játszik az ok-tondi. A te pergésed az hirdette, hogy senki erején felül!

A rektor szívét is elfogta a rokka per-gése és sirni kezdettek azon, hogy nem mennek el Kongóba . . .

— Asszonyoném mondok egyet . . .

— No.

— Kezeit csókolom kedves néném. Lehet ám az ember Kongó király itthon is. Megvá-lasztják, aztán száműzetésbe jön ide haza, Nyelvédre, huzza a nagy fizetést és feiséges urnak hívják, koronát, palástot visel, az embe-rek meg nézik.

— Ugy-e bizony úgy, mint a bolond pa-latinusné az édes nagyanyánk idejében? Majd adok én neki Kongó-királyságot. Mikor látom, hogy egészen vége van a kovásznak, kinyujtom a téstáit a hátukon ezzel a rokkanyéllal la!

— Könyörgöm alásan, nem is a szomszéd ur van egyenesen meghiva királynak, hanem Ilona fenséges jegyese.

— Vagy úgy, ennek lesz esze, hogy a maga királyságát a rektor ur kedvéért el nem cseréli.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKIOS GYULA.

Valódi perzsa szőnyegek feltűnő olcsó árban árusítatnak míg a készlet tart, Nagy-Várad, Rákóczi-ut 3.

NYILTTÉR.

Üzletáthelyezés.

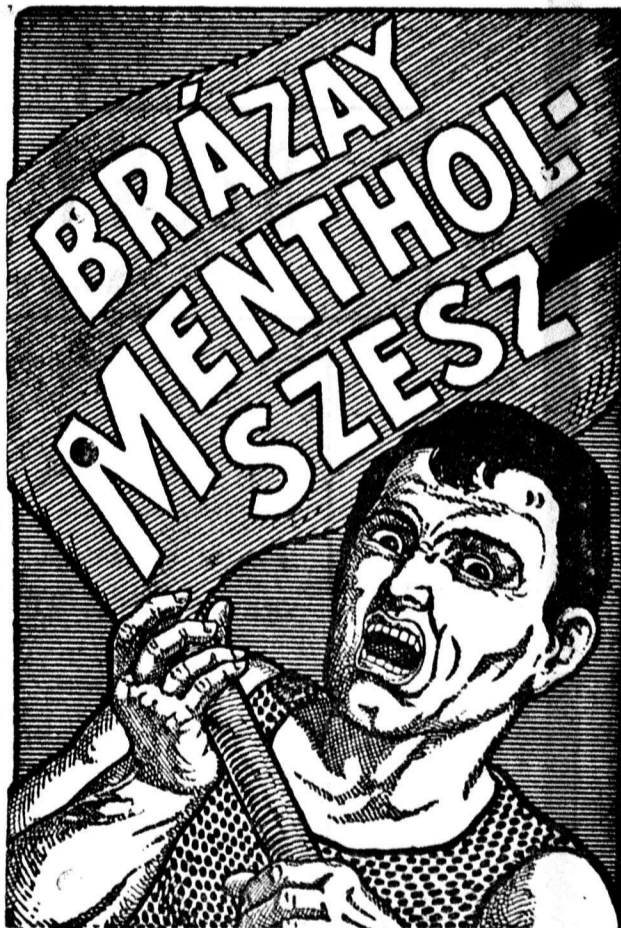
Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közön-séget és főtisztelendő papságot, hogy f. évi junius hó 1-től üzletemet a megnagyobbodott forgalom folytán Szent János-utca 32. sz. alá saját házamba helyezem át, ahol a **legjutá-nyosabb** árban készítek a legújabb bel- és külföldi szövetekből papi- és polgári ruhákat és azonkívül állandóan raktáron fogok tartani a **legolcsóbb** árban kész férfi és fiu ruhákat, gallérokat és papi köpenyegeket stb.

Számos látogatást és megrendelést kér

Vajnovszky Károly

papi- és polgári szabó.

Az élet minden bajában legjobb segítség és legmegbízhatóbb háziszer a

ERŐSIT! SEGIT! MEGOV!

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható mindenütt.]

Haas Fülöp és Fiai

Nagyvárad, cs. és kir. szab. szőnyeg és butorszövet gyárosok,

magyar királyi udvari szállítók

Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

- A tavaszi és nyári idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.
- **Valódi keleti szőnyeg, perzsa indus és smyrna minőségben.**
- Nagy választékban raktárunkon a »Haas-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, ló-pokrócokban nagy raktár.

Képeslap nagy áruház!

Benkő Artur

könyv- és papirkereskedése
Modern Antiquariuma

Nagyvárad, Rákóczi-ut 10.

Helyi és vidéki telefon szám 870.

Állandóan raktáron vannak a világ-irodalom újabb és nevezetesebb termékei, melyekből kívánatra megtekintésül is küldök. Hazai- és külföldi jogi és technikai munkák, dísz- és ajándék-művek, ifjúsági iratok, képekönyvek, regények gazdag raktára. Tan- és segédkönyvek, továbbá az összes tanintézetekben szükséges könyvek nálam előnyösen és gyorsan beszerezhetők. Elfogad megbízást könyvtárak berendezésére és felszerelésére, meglévők kiegészítésére és állandó karbantartására, ugyszinté előfizetéseket a világ összes lapjaira a leggyorsabb kézbesítés mellett. (Odon) Antiquarium könyvek felárán. Papíráruk, levélpapír, díszdobozok. Zeneműraktár. Írószerek és modern iroda berendezések nagyválasztékban.

Nagyvárad Hitebank

·: Részvénytársaság ·:

Alaptőke 600000 korona

Lebonyolít a bankszakmába vágó mindennemű ügyletet.

Elfogad: betéteket könyvecskékre és folyószámlára.

Leszámitol váltókat.

Hitelt nyújt értékpapírokra.

Kölcsönöket engedélyez kedvező feltételek mellett, különböző időtartamra ház- és földbirtokra kamatos és törlesztéses alapon

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

ÜDÍT-GYÓGYIT

Orvosilag ajánlva. Nagyvárad fő-
terakat: Friedl és Jörös cégnél.

Egy szép új

félemeletes ház eladó.

(A házban pékséghez szükséges kemence van.)

Bővebbet a **Belvárosi Takarékpénz-**

tárnál Rákóczi-ut 9.

A Nagyvárad Hitebank Részvény-
társaság

Üzlet helyiségét

1909. május hó 5-én a **Szent László-**
tér és Zöldfa utca sarkán levő **Deutsch**
K. I.-féle ház emeleti helyiségébe he-
lyezte át.

Bejárat a Zöldfa-utcai részen.

PETHEŐ ZSIGMOND mázoló

Lakása: Uri-utca 29. sz. Telefon szám 875.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutanyos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszkozztatnak.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
bált meghívók,
táncrendek, etlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek.

gyásziapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.
 Apró hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
 — Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Két tanuló

felvétetik a Szent László-nyomdában.

Eladó szőlő.

A nagyváradai hegyen, közel a lat. szert. püspökség szőlőjéhez egy 5. kat. hold szőlő a rajta lévő házzal s istállóval együtt részben vagy egészen eladó. Értekezni lehet Szaniszló-utca 34. szám alatt.

Kávémérés.

Van szerencsém a nagy érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kossuth-utca 8 szám alatt kávémerést nyitottam. Naponta friss uradalmi tej és tejtermékek. Kis kávé 7 kr., nagy kávé 9 kr. Helybeli és vidéki lapok.

Cimbalmot

(pedálosat) keresek megvételre. Cím a kiadóba.

Tanonc

felvétetik Dragán József férfi szabónál Nagy Sándor-utca.

Legszébb

kivitelű nyomtatványokat a Szent László-nyomda készít. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca,

Kitűnő

Hegyiborok! Jégbehűtött kőbányai sör; legolcsóbb: Mertz bodegájában, Körös-utca 20.

Tanonc

felvétetik Körösi János férfi szabónál Körös-u. 44.

Grünfeld Jozefin

női ruhatermék Körös-u. 17 szám alá helyezte át.

Lőrincz Lajos

kárpitos Nagyvárad Kolozsvári-utca 80. Elvállal e szakmába vágó mindennemű új munkát és javításokat.

Tündérvért

Paizs Béla vendéglője a Világközepéhez Bethlen-utca Egész éjjel nyitva. Frissen csapolt sör. Tiszta kezelt borok. Hideg és meleg konyha. Családok részére külön szálló lugások. Kitűnő tekepálya.

Figyelem!!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy kert-helyiségem megnyitott. Jónás Péter vendéglős Nagyvárad-Velence pályaudvar.

„Egyetértés“

kávéház. Egész éjjel nyitva. Mindennap cigányzene. — Női kiszolgálás. Kifogástalan italok.

Valódi perza

szőnyegek — feltűnő olcsó árban. Rákóczi-ut 8.

Finom

cukrász sütemények, fagyalt és jegeskávé: Kovács Endre cukrászdájában Szt. László-tér 12.

Fodrászterem.

Figyelmes kiszolgálás, polgári árak, havi és jegybérlet. Orenstein Izidor Szacsvai-utca 24.

Fudally Bálint

férfi szabó Sall Ferenc-utca 14. szám. Legújabb anatómiai szabás, szolid, határozott árak.

Petheő Zsigmond

mázoló lakása: Uri-utca 29. sz. Telefon szám. 875.

Tanuló

felvétetik Benkő könyvkereskedőnél Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Építkezési

vasgerendák, fürdőszoba berendezések, kovácsolt és öntöttvas, valamint kő-agyag csövek fekete és horganyzott sodronyfatok, Rabitz fonatok, legjobb szerkezetű jegszekrenyek, és fagyaligépek nagy választékban és olcsó árban kaphatók Andrány Károly és Fial cégnél Nagyvárad. Ugyanott villany és légszusz csillárak, továbbá vetőgépek minden elfogadható árban kiadásitvatnak.

Gazdasági gépek,

gőzmotorok, gáz, petroleum, benzín, nyersolaj, szívógáz-motorok és malomberendezések gyárilag javíthatnak és felszerelhetnek. — Nagyvárad, Kolozsvári-u. 29-43. Debreczeni Lajos gépjavító műhelyében.

Kauczi és Széles

műbutor asztalosok Körös-utca 9. Júlianos árban készítenek háló és ebédlő szoba berendezéseket.

Egy

jó állapotban levő salongarnitúrát keresek megvételre. Cím e lap kiadójában megtudható.

MOSKOVITS

anatómiai cipők a legjobbak.

Lakás

keresőknek ajánljuk próbálkozzanak meg a Tiszántul apróhirdetéseivel.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték berendező, elvállal új munkát és javításokat. Kolozsvári-utca 17.

Egy

használt pult és pénztár-asztal eladó. Nagyvárad Hiteibank Kossuth Lajos-á

FORMENTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtalant!

Ára 80 fillér.

Kapható az »ARANYAS« gyógszertárban Nagyvárad, Szent László-tér.

Körösi János

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, Körös-utca 44. sz.

Tisztelettel értesitem az uri közönséget, hogy nálam

a legjobb szabású öltönyök

készülnek bármily kivitelben, igen szolid árak mellett. Egyben megemlítem, hogy szabászatomat Londonban tanultam, amelyről bizonyítványt bármikor felmutathatok. — Pontos kiszolgálás.

Modern szabás! Olcsó árak!

Eladó

egy teljesen jó karban levő
 Schutleworth-féle
8 lóerejű cséplőgép
 és több itató vasvályu
 Weisz Józsefnél, Kolozsvári-utca.

BARTA IMRE

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ
 NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-u. 29.

ELVÁLLAL: Szobafestést, mázolás, tapétázást és minden e szakmába vágó munkát olyan árban, melyért
 — senki el nem készíti. —

KITŰNŐ AJANLATOK!!

Megóvást

csakis szakember kezébe kell adni mindennemű szörme és téli dolgok megőrzése **saját kezeléssel.** A szörme holmikat annak idején **tisztítva és kijavítva** adom haza. **Olcsó árak.**

Becses pártfogást kérek
Révész Lajos
 szűcsmester.
 Teleky-utca 24. A zárdával szemben.
**! Üzletem tűz- és betörés ellen!
 biztosítva van.**

Fudally Bálint

férfi szabó

lakását **Sal Ferenc-utca 14. sz.** alá helyezte, ahol a legújabb anatómiai szabás, szolid határozott árak mellett lesznek a mélyen tisztelt urak kiszolgálva.

Teljes tisztelettel
FUDALLY BÁLINT
 Sal Ferenc-utca 14. szám.

MINDENMEMŰ

BUTOROK

háló- ebédlő- és szalon berendezések a legszolidabb kivitelben a részlet üzlet megszűntése folytán **legolcsóbban** vásárolhatók

Telefon 517. Telefon 517.

Stern Vilmos

kárpitos és buorüzletében
 Nagyvárad, Nagypiac-tér, (Óvári-ház)

ELISMERT LEGHIRESEBB CSÉPLŐKÉSZLETEK TELJES JÓTÁLASSAL ÜZEMBEN BÁRMIKOR MEGTEKINTHETŐK.

ELSŐRENDŰ SZIVÓGÁZTELEPEK ÜZEMKÖLTSG. LŐERŐ ÓRÁNKINT KB. 1½-2 FILLÉR ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA. ÁRJEGYZÉK INGYEN.

HERKULES MOTOR VÁLLALAT
 BUDAPEST V. VACZI-UT 30.

Legbiztosabb és legmegbízhatóbb nyaraltatás !!

A nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy szőrmeárnikat, téli öltönyöket, függönyöket, szőnyeget stb. nyaraltatás végett csakis szakmabeli egyéneknél méltóztassanak elhelyezni, hol kívánatra bármikor felmutatható legyen, a nyaralások tisztán kezelve, gondozva és kijavítva annak idején haza szállítatom. A raktárom s üzletem a károk ellen biztosítva van, azért kérem a nagyérdemű közönség szíves bizalmát. Tisztelettel

ZIMÁNYI ANDRÁS
szücs mester.

Színház-u. 4. sz. Dr. Adorján Emil-ház.

SZABÓ JÁNOS

úri divat szabó és egyenruha készítőnél a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak fő halmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota)

Tanuló felvétetik.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyváradai tisztviselő fogyasztási szövetkezet szabója.

Telefon 832.

Telefon 832.

Félix gyógyfürdő.

■ Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett. ■

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, viz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csusz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészkek gyulladások, méh-hurut, medencebeli sejtszövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógyimód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknek, sárgaság és epeköveknek, meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és **Izap** fürdők.

1908 évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakó szoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlap árak, állandó elsőrendű cigány zene, vasárnaponként katonazené, tenisz pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. Posta, távirda, interurban telefon.

Curtaxe és zenedij nincs! — Prospektust küld az igazgatóság!

UJ! UJ! UJ!

SPRINGER és JANOWSKY

mindennemű díszítő és butorra való
:: paszományok készítői ::

Fővárosi izlés! Olcsó árak!

Moderna munka!

!! Költségvetések díjtalanul !!

Nagyvárad, Teleky-utca 11. sz.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-ut 3. sz. a.

Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::

átvettem, melyben ezen áruk nagy választékát raktáron tartom és azokat jóállás mellett pontosan javítom. Főtörekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönség bizalmát kiérdemeljem, miért is becses partfogást kérve vagyok mély tisztelettel

PETRI ÁRPÁD

órásmester, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizárólagos raktára Nagyvárad és Bihar-megye részére.

Köszegen,

— Vas megye vasuti állomás. —

Dr. Dreiszker J

VIZGYÓGYINTÉZETE ÉS SANATORIUMA

egész éven át nyitva. Rendszer: Priesnitz-Winternitz és Kneipp. Az intézet körül van véve gyönyörű fenyves parkkal, közelében a legszebb séták. Tiszta szobák, kitűnő ellátás, gondos orvosi felügyelet. Gyógykezelteknek: ideg, gyomor-, bél-, máj-, vesebajok, csuzos bántalmak, bőrbajok, különösen lupus Basedow-kór, agy és gerincbajok, hűdések stb. alkalmaztatik. Szénsavas fürdő, napfürdők, villanyos massage, hizlaló kura. Napi ár 10 korona, ebben bennefoglaltatik: lakás, 3 szori étkezés, villanyozás, massage, rendszeres orvosi gyógykezelés és kiszolgálás. Üdülők és lábadozók is felvétetnek napi 8 koronáért.

Prospektust ingyen küld:

az Igazgatóság.

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvétetnek

Telefon 491. szám

Eredeti saját gyártmányu ESSLINGENI FAREDŐNYÖK

Acéllemez görredőnyök, vasszerkezeti munkák, vasrácsok, tüzhelyek, sirkerítések, csavarárúk, épület vasalások stb.

kizárólag **Szántó Dezső** mű- és épület lakatosnál
Szent János-utca 25. szám ■ Versenyképes árajánlattal szívesen szolgálunk.

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvétetnek

Telefon 491. szám

Biró István

cipész mester

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után uri és női cipőket, kifogástalan szabásukat. És **egyéves önkéntes uraknak** minden fegyvernemhez cipőt, csizmát előírás szerint legjutányo-abbán. —

Olcso árak! Pontos munka!

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi francia rózsák a legszebb színekben, valamint präparált pálmák, dísznövények és menyasszonyi koszorúk **mélyen leszállított árban** kaphatók **Kapucinus-utca 5. sz. alatt.** Rég virágok festését és frissítését jutányos áron eszközli: **REICH** :: **IRMA**, művirágkészítő. ::

GRÜN EMÁNUEL

könyvkötő

műhelyét május 1-én áthelyezi a Zöldfa-utcába, özv. Kurländerné házába. ::

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, izléses toaletteket, stb. stb.

Kitünő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

Sziládky Ernő

uri szabó

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9. szám.

Telefon szám: 254.

Tiszteletteljesen hozom nagybecsült megrendelőim és a nagyérdemű közönség szíves tudomására, hogy 12 év óta Rákóczi-ut 3. sz. a. (Weiszlovits-házban) levő

uri szabó üzletemet

ugyancsak a **Rákóczi-ut 9. szám alá** (volt Barisch) Óváry-palotába helyeztem át.

Midőn ezen körülményt szíves figyelmébe ajánlom, kérem rendelvényeit továbbra is hozzám juttatni.

Uj üzletembe már meérkeztek a legdivatosabb valódi hazai és angol gyártmányu tavaszi és nyári szöve- teim.

Kiváló tisztelettel

SZILÁDKY ERNŐ.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan elintézek.

Tavaszi füződivat 1909-re

A m. tisztelt hölgyközönség b. figyel- mébe ajánlom előnyösen ismert mellfűző üzletemet, hol a fűző **párisi és bécsi** modellek szerint készül. A legkényelme- sebb, a legdivatosabb fűzők kizárólag csakis

IZSÁK LIDIA

üzletében rendelhetők meg,

Raktáron tartok **fűzőket** nagy vá- lasztékban **3 koronától feljebb.** Fűzők alakítása és tisztítások olcsón és pontosan eszközöltetnek. Szíves meghívásra szemé- lyesen jelenek meg. Nagybecsü pártfogását kérve maradtam

Izsák Lidia

párisi és bécsi mellfűző specialista üzlete

Nagy Sándor-utca 1. sz. a.

Szolíd árak! Külön próbaterem!

A peronoszpóra leghatékonyabb ellenszere a

DR. ASCHENBRANDT-féle

Bordói por

amint azt úgy a külföldi, mint kilenc éves hazai tapasztalatok igazolják. Nem perzsel! Jel tapad! A fecskendőket nem rontja! A burgonyavész ellen használt szerek között a leghatásosabb!

A liztharmat legbiztosabb gyógy és óvszere a **dr. Aschenbrandt-féle**

Réz kénpor

mely a szőlőt egyúttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

	50 kgr.-os zsákban kg.-kint	bordói por 68 fillér.
10 és 5	" " "	bordói por 72 "
2	" " "	bordói por 73 "
50	" " "	rézkénpor 45 "
10 és 5	" " "	rézkénpor 49 "
2	" " "	rézkénpor 50 "

Gyártás korlátolt! Tessék szükségletét **mielőbb megrendelni.** A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, a haszná- lati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker. Alkotmány-utca 31. szám.

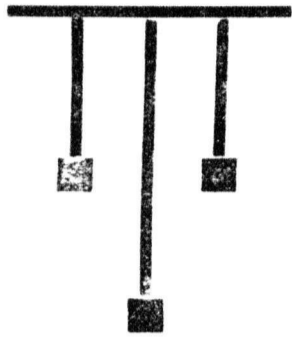
A por ezenkívül kapható és megrendelhető: Andrányi Károly és fiánál, Nagyvárad. Kiss Károly fiánál, Nagyvárad. Pontelli Emilnél, Biharpuspöki. Klein és Grünfeldnél, Élesd.

WIKUS

CZUKRÁSZATA ÉS CSOKOLÁDE GYÁRI LERAKATA NAGYVÁRAD.
FEKETE SAS PASSAGEABAN.

TELEFON 763.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni arról, hogy a **Farkas László** cég alatt 16 évig fennállott vas és szerszám-üzletet a mai napon megvettem, s azt **Farkas László utóda** cég alatt törvényszékiileg bejegyeztem, annak vezetésével FARKAS LÁSZLÓ urat megbíztam. Amidőn ezt a n. é. közönség b. tudomására hozom, örömmel hivatkozom azon régi ismerettség és bizalomra, amit már a nagy közönség jogelődöm Farkas László személyéhez kötött, s kérem azt a jövőben is céggel szemben fenntartani. Szíves támogatásuk ellenében előre is biztosítom a t. vevőközönséget, hogy legfőbb törekvésemet fogja képezni, hogy úgy az árak kitűnő minősége, mint pontos és gyors kiszolgálása, de különösen olcsó árain megállapításával, valamint raktáram és felszaporításával teljes megelégedésüket kiérdemeljem.

Becsés pártfogásukat kérve vagyok

teljes tisztelettel

Farkas László utóda cég,

Farkas László cégvezető

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS
GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor, vesé, hólyag és
bélbántalmaknál vala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

Karharc **Wurst Bertalan** fűszer,
csemege- és ásványviz kereskedé-
sében N Várad, Rákóczi-u. 7. sz.

Vas és rézbutorok

Rézdiszes vaságyak,
gyermek ágyak, mos-
dóasztalok, sodrony
ágy betétek a leg-
szebb kivitelben, —
helyszűke miatt a
legolcsóbb árban
kaphatók

Kohn Adolf

vaskereskedőnél

Nagyvárad, Kossuth-u. 10.

Legrégibb és legmegbízhatóbb

nyaralási vállalat!

Van szerencsénk a nagyérdemű
közönség becsés figyelmét felhívni
a célra épült és fővárosi mintára be-
rendezett

**Molykár elleni megóvó és
biztosító vállalatunkra,**

melyet a **Heiman Lipót és Tsa** cég
eddig nyaralási vállalatával tete-
mesen kibővítettünk.

Elfogadunk nyári gondozásra
felelősség mellett bármily értékes
ruhákat, szörme árakat, függö-
nyöket, szőnyegetek stb. Azokat
saját műhelyünkben kijavítva, hiba
nélkül szolgáltatjuk vissza.

Kivánatra azokért házhoz kül-
dünk; az üzlet tűz- és betörés
ellen biztosítva van. Becsés párt-
fogást kérve maradtunk

Kiváló tisztelettel

Zboray Gyula és Társa
szücs üzlet Fő-utca 7. szám.

Telep Körös utca 32. (Saját-ház.)

Új üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű köz-
önség becsés tudomására hozni, hogy
Nagyváradon Hant Frigyes cégnél **11**
évi **prakszisom** után után épület-
üvegezési és képkeretezési üzletemet
Olaszi, Szt. János-u. 2. Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közön-
séget tartós munkámmal és szolid ki-
szolgálással megnyerjem. — Épület
üvegezési és képkeretezési a legna-
gyobb pontossággal teljesítem, üveg
porcellán, konyha edényeket jutányos
árban szolgáltok. A n. é. közönség
pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

Van szerencsém értesíteni az elő-
kelő hölgyközönséget, hogy angol és
francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell
és speciális szabás szerint készítek

modern prinzessz-ruhákat

elismert szép **angol kosztümöket,**
és **izlése toalettket** stb.

Nagy gond van fordítva arra,
hogy az idej modern divattal ha-
ladva a legkényesebb igényeknek is
megfeleljek. Számtalan elismerés.
Elvem: divatfejlesztés, szolid árak.

B. meghívásra elsőrendű divat-
lapokkal teszem tiszteletemet, eset-
leg vidékre is.

Számos pártfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Ezredévi Emlék-tér 18. sz. a.

Sirolin

Ennel az étvágyat és a testület, megszűn-
tet a köhögést, váladékot, éjjeli izzadálat.

**Tüdőbetegségek, hurutok, szamar-
köhögés, skrofulozis, Influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenki
„Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerüzlet-
ben. — Ár 5vegeknél 4.— korona.

Házikoszt

— elsőrendű — kapható egy volt nagy-

vendéglős neje nál **május hó elsejétől**

Beöthy Ödön-utca 17. szám alatt. Étkezni

lehet a háznál, esetleg haza is küldetik

Értekezhetni Weisz Ignácnál Szacsavay-utca 30

Pénz.

Olcso

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy *bérlését* a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

27

Nemzeti Szálloda Nagyvárad, Kert-u.

SZÁLLODA. . . ÉTTEREM.
KÁVÉHAZ.

:: ÓRIÁSI KERTHELYISÉG ::

Nagyvárad egyik leg-
szébb kerthelyisége meg-
nyílik a legközelebbi va-
sárnap.

KATONAZENE.

KITÜNŐ HEGYI ÉS FAJBOROK

KŐBÁNYAI VILÁGOS ÉS
:: :: BARNA SÖR :: ::

ELSŐRENDŰ MAGYAR
:: :: KONYHA :: ::

ZÓNAREGGELI,
FIGYELMES KISZOLGÁLÁS

Tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN
bérlő.

FOGAK!!

Ép gyökerek bennhagyásával,
művészi kivitelben szajpadlás
nélkül is készít **kitünő hir-**
nevü

Fogműtermében

őzv. Dr. Deákné
Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
(Fekete Sással szemben.)

Tötös Mihály

Épület és diszmű bádgos mester
:: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget
hogy épület és diszmű bádgos munkáim
mellett elfogadok teljes fürdő berendezése-
ket, szökőkútakat és vízvezetéseket saját re-
zervával, ugyszintén házaknak egész éven át
jókarban tartását.

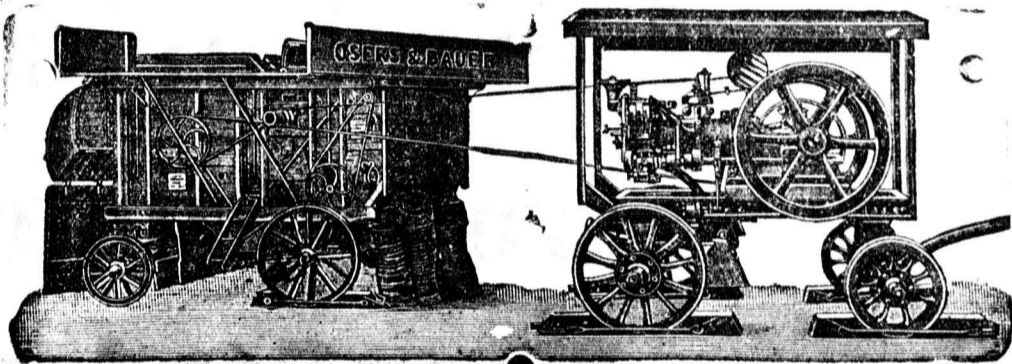
Nagyobb vállalatnál költség-
vetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386.
Ugyanott két tanuló felvétetik.

OSERS és BAUER kizárólagos motorgyár

— WIEN, XX. Dresdnerstrasse 81—83/a. —

Magyarországi fióktelep: BUDAPEST, Podmaniczky-utca 18.

BENZIN-LOKOMOBILOS cséplőszerelvények a legszól-
dabb kivitelben.

BENZINMOTOROK.

S IVÓGÁZMOTOROK.

A jelenkor legolcsóbb üzemereje 2—3 fill. üzemköltség óra- lőerőnkint Több száz telep
üzemben. — **Elsőrendű szolid gyártmány!** — Kedvező fizetési feltételek. Költség-
vetés és árjegyzék ingyen. Benzinlokomobilos cséplőszerelvényeink a többek között a
következőknél tekinthetők meg üzemben:

Schlosser János, Szaszvesszős, 8 HP cséplőszerelvény. Pap Antal, Magyar-Boros-Bocsard, Gyula-
fehérvár mellett, 8 HP cséplőszerelvény. Bacsilla Miklós, Szentjánoshegy, Nagyszében mellett 10 HP
cséplőszerelvény. Faff Mihály, Felső-Bajom, 4 HP cséplőszerelvény. Nussbaum Áron, Bethlen-Szent-
91. Miklós, 4 HP cséplőszerelvény. Dóczy János, Csikszereda, 10 HP cséplőszerelvény. 1—26

*Ő csász. és Apost. kir. Felségének Legfelsőbb elhatározása
folytán a polgári jótékony célokra szánt*

XXXIX-IK CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTEK.

Ezen az Osztrák birodalomban törvényesen engedélyezett egyellen pénzsors-
játék 18.299 nyereményt tartalmaz készpénzben 513.600 korona összegben

A főnyeremény **200.000** korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezeskedik.
A huzás visszavonhatatlanul 1909. június 17-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker., Vordere Zollamts-strasse 7. sz. 2.,
továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta- távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzle-
tekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen
küldetnek szét.
A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztály).

Értesítés.

Tisztelettel értesitem nagybecsű megrendelőimet és a nagyérdemű uri közönséget, hogy

**angol uri-divat
szabó-üzletemet**

Nagy Sándor-u. 1.

szám alá helyeztem át.

Amidőn ezen körülményt az uri közönség szives tudomására hozom, kérem, hogy a jövőben is szives rendelményeikkel felkeresni sziveskedjenek.

Feltűnést keltő valódi *angol és scot szövet és divatlüszter ujdonságaim, piké, spárga- és selyemmellény különlegességeim* pazar választékban megérkeztek.

Drágán József

angol uri szabó

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

A Püspökfürdő

május hó 1-én

a nagyközönség számára megnyilt.

A fürdő híres gyógyvize a legkülönbözőbb betegségben bámulatos gyógyulást idéz elő. Vonatközlekedés naponta hatszor a nagyváradtól áll másról. A vendéglőben kitűnő konyha és pince. A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. — A fürdőben újonnan berendezett, nagyszabású uszoda. A Fürdővonatok mártól kezdve közlnek.

Mivel számosabb látogatást kér

Kernáts János fürdőbérő.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb : kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

KERTI-s z e r s z á m o k
ásó, lapát, gereblye, kapa, csákány készre bevezetve. Metsző ollók, hernyózó ollók, szőlő- és virágpermetezők legolcsóbban szerezhetők be: **TARSOLY és RISZTÓ** vaskereskedésben Nagyvárad, Rakóczi-út.

NEUMANN M. cégnél
cs és kir. udvari szállító Nagyvárad (Kishidfő.)
Kizárólag saját készítményű férfi és fiuruhák készre és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon.

PREIS R. agy nemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth u. 12.
Intézeti ruházatok, paplan, madracz, szalmazsák mértékre és készre kapható az agy nemű raktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott tollal állandóan raktáron. **PREIS R.**

Hölgyek figyelmébe!! Vajda és Róna
Csinos blousok 98 kr.-tól kezdve — c. gnél —
Kitűnő szabású aljak 3-50 „
Izléses pongyolák 2-98 „ **Nagy-Várad,**
— Rendkívül árleszállítás! — : Szent László-tér. :

Fűszer és esemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.
Friss tea-vaj 1 liter Vacuum petróleum 11 kr. Kiváratra házhoz szállítatik.
Wohl Albert.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélő-
lőgépek kaphatók
Katenda János cégnél
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
(a Holdas-templom mellett.)
Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez
a téli idényre óriási választékban a legújabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piqet, zefir, csipkekelmék hozzávaló díszekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi asványvizek állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, lipői-turó, sajtok, szalámi és főtt prágai sonka, legelőnyösebb arakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél
Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.
Készítünk bármilyen műdolgot pontos és szakértő kivitelben a legbiztosabb árak mellett.
Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
— Szaniszló-utcai oldalon.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan
— SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésben —
Kossuth utca 2.
Ugyanott szép porcellán és üveg tárgyak, nagy választék alpacá és China táska és egyéb eszközökben.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad Teleky-utca 10 szám
Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

A Kispiac téren
KEPES DEZSŐ óra, ékszer és látszer üzletében a legolcsóbban lehet órát, ékszert és látszert javíttatni jóállás mellett. Ugyazintén elismert legolcsóbb bevásárlási forrás mindenféle zseb-, fali- inga- álló és ébresztő órákból, optikai cikkek-ből és china ezüst tárgyakból.
Szíves pártfogást kér
KEPES DEZSŐ Nagyvárad, Kispiac-tér,

Aki a szép fehérenűt szereti, adja azt mosás
es vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gárba,**
NAGYVÁRAD, Gllányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.)
Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhákat, kelméket, kézimunkákat, szőnyeget. Kiváratra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhonnan elvitelnek és pontosan hazaszállítatnak.
Városi és vidéki telefon 398.

Kezdetek után tiszta
5%
Államot fizet.

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon, Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, izléses toalet-
teket, stb. stb.

Kitünő kifogástalan szabs. Rendkívül olcsó árak.

Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit

A hölgyközönség párfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

REISZ MIKSA

békéscsabai butor gyárának

nagyvárad i telepe

KOSSUTH LAJOS-utca 7. szám alatt.

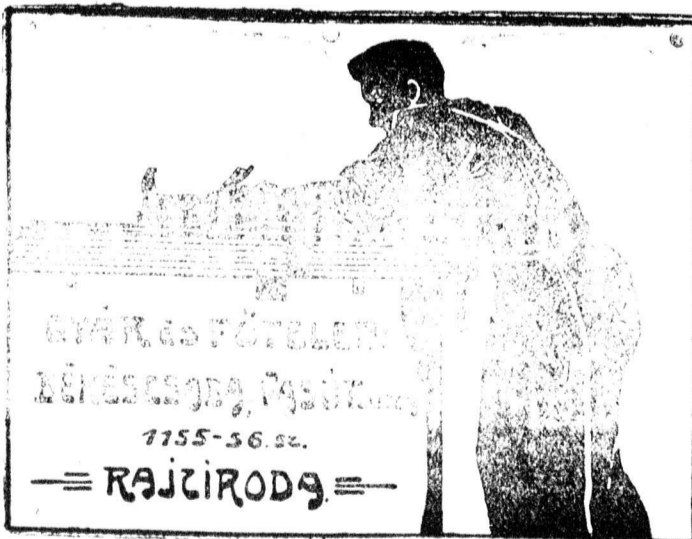
Polgári és finom kivitelü lakásberendezések különleges készítése!

Eladás:

|| nagyban és ||

|| kicsinyben ||

Eredeti gyári árak!

Nagy készlet,
modern vas és
rézbutorokból

Szolid gyártmány!

Nagy megtakarítást érhet el, ha
közvetlenül a készítőnél vásárol!

Telefon: Nagyvárad sz. Interurbán.
Békéscsaba 20. sz.